

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองกระบี่ (ช่วงหลักฐานทางโบราณคดี)

นายกління คงเหมือนเพชร
สภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่

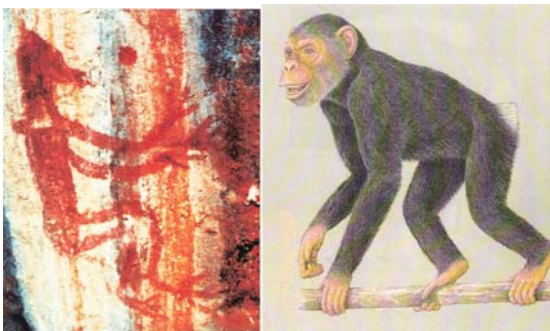

นายกління คงเหมือนเพชร ขณะกำลังสำรวจถ้ำที่จ.กระบี่

ผมนายกління คงเหมือนเพชร อดีตครูประจำบาล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ย้ายมาอยู่จังหวัดกระบี่ เมื่อ 30 ปีที่แล้ว การเข้ามาอยู่จังหวัดกระบี่ครั้งนั้นทำให้ได้เริ่มศึกษาประวัติความเป็นมาของพื้นที่แห่งนี้ สมัยก่อนจังหวัดกระบี่อุดมสมบูรณ์ด้วยป่า ภูเขาแม่น้ำ ลำธารและถ้ำ โดยเฉพาะถ้ำมีไม่น้อยกว่า 100 ถ้ำ และในแต่ละถ้ำยังพบหลักฐานทางโบราณคดีซ้อนทับอยู่เป็นจำนวนมากต่อมาได้ทำงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ทำให้มีโอกาสได้ท่องเที่ยวและเก็บข้อมูลตามแหล่งธรรมชาติเกือบทุกแห่งในจังหวัดกระบี่ ผมเป็นครูสอนภาษาไทย ไม่ได้มีพื้นฐานความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี แต่ที่ต้องศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นก็เพื่อจะนำข้อมูลมาสอนนักเรียน

สมัยก่อนยังไม่มีการบินที่ประวัติศาสตร์เมืองกระบี่ ผมจึงต้องศึกษาและเขียนประวัติศาสตร์ของเมืองกระบี่ขึ้นมา ขณะนี้ยังมีงานอีกชิ้นหนึ่งที่กำลังดำเนินการ คือ การจัดทำแผนภาพประวัติศาสตร์ (Time line) พร้อมคู่มือ 1 ฉบับ โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เพื่อให้โรงเรียนในพื้นที่ซึ่งมีมากกว่า 200 โรงเรียน ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เขียนขึ้นจากคนในท้องถิ่น โดยการรวบรวมองค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ มาผสมผสานกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเมืองนี้

ผมมีโอกาสได้เดินทางไปกับนักโบราณคดี นักธรณีวิทยา เพื่อสำรวจถ้ำต่างๆ หลายแห่งในจังหวัดกระบี่ ทำให้ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตัวเองไม่มีความรู้ ดังจะสื่อด้วยภาพที่จะบรรยาย ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ภาพเขียนสีเขากาโรส อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ เป็นภาพคล้ายลิงใหญ่และพบในถ้ำอื่นอีก อาจบอกนัยของการแพร่กระจายของลิงประเภทไม่มีหางอยู่ทั่วไปในแถบนี้

ภาพที่ 2 ภาพจำลองลิงยุคอีโอสันที่พบใน จ. กระบี่

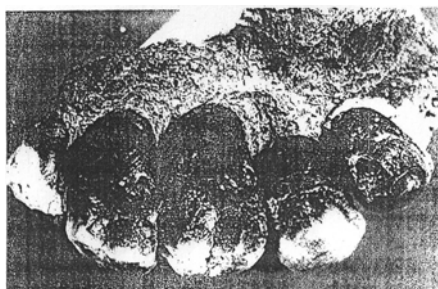
ภาพที่ 1 ภาพเขียนสีเขากาโรส อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นภาพคล้ายลิงใหญ่กระจายตามถ้ำทั่วไป นักโบราณคดีคาดว่าน่าจะมีอายุประมาณ 3,000-5,000 ปี ส่วนภาพที่ 2 เป็นภาพสเก็ตช์ของลิงที่นักธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี ได้สเก็ตช์ขึ้นจากซากฟอสซิลกระดูกของสัตว์คล้ายลิงยุคอีโอสันที่มีอายุประมาณ 35-40 ล้านปี ซึ่งขุดค้นพบที่เหมืองลิกไนต์ ลองพิจารณาว่าภาพทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ทำไมคนเมื่อ 3,000 ปีที่แล้ว จึงเขียนภาพนี้ไว้ และการค้นพบซากฟอสซิลสัตว์คล้ายลิงจะมีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่

นอกจากนี้นักโบราณคดียังสันนิษฐานว่าดินแดนแถบนี้ น่าจะเป็นแหล่งกำเนิดมนุษย์ เพราะมีการค้นพบลิงชนิดที่เป็นต้นกำเนิดของมนุษย์

ภาพที่ 3 ถ้ำหลังโรงเรียน ต.ทับปรึถ อ.เมือง จ.กระบี่

อาหาร จันทรวิมล อดีตเลขาธิการสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติก็ได้เดินทางมาร่วมศึกษาข้อมูลด้วย ผมตามไปดูวิธีการขุดค้นที่ถ้ำแห่งนี้ พบหลักฐานการอยู่อาศัยของมนุษย์ทับซ้อนกันหลายยุคหลายสมัย หลังขุดสำรวจก็ทำการกลบตามวิธีการทางโบราณคดี ถ้ำแห่งนี้พบว่ามีมนุษย์ทั้งยุคก่อนประวัติศาสตร์และมนุษย์ยุคประวัติศาสตร์มาอาศัยอยู่ และได้ค้นพบเศษพระเครื่องดินดิบสมัยคุปตะ ซึ่งเป็นพระเครื่องที่เก่าที่สุดในภาคใต้ ปัจจุบันหลักฐานชิ้นนี้อยู่ที่จังหวัดสงขลา ผู้ที่ค้นพบ คือ คุณเยี่ยมมยง สังขะยุทธสุรกิจบรรหาร นักสำรวจแร่ ซึ่งถึงแก่กรรมแล้ว ท่านได้เก็บหลักฐานชิ้นนี้ไว้ที่พิพิธภัณฑน์วัดมฆมาวาส จังหวัดสงขลา จากหลักฐานเหล่านี้สันนิษฐานได้ว่าบริเวณนี้เคยเป็นแหล่งผ่านไปมาของวัฒนธรรมหลากหลายเผ่าพันธุ์ ผ่านซ้อนทับกันมาหลายยุคหลายสมัย จนมาถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มีหลักฐานการเข้ามาอยู่อาศัยที่เกาะเขาขนาบน้ำของของทหารญี่ปุ่น โดยมีร้อยโทโอบุระ เป็นผู้บังคับกอง

ภาพที่ 4 กรามฟันจากฟอสซิลชิ้นนี้ มีข้อสันนิษฐานไปถึงความเกี่ยวโยงว่าลิงชนิดนี้น่าจะเป็นต้นสายธารที่จะพัฒนาต่อไปในสายพันธุ์ลิงคล้ายมนุษย์ (Pongid) และมนุษย์วานร (Hominid) และ (Homo Erectus) ต่อไป

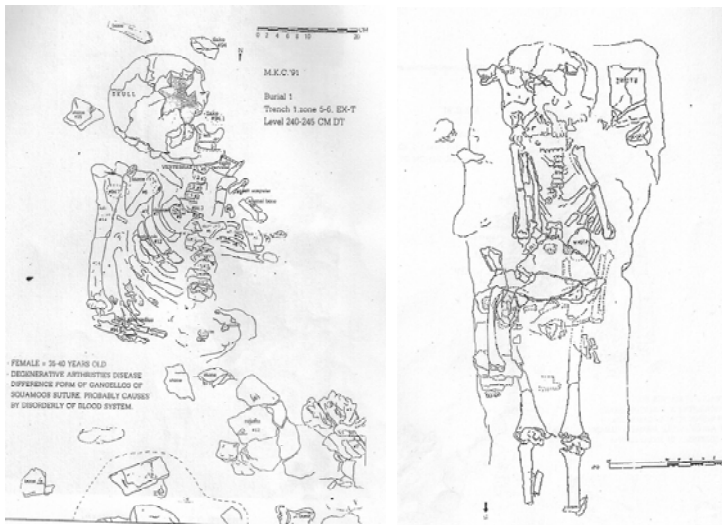
ภาพที่ 3 แหล่งถ้ำในจังหวัดกระบี่มีเป็น 100 ถ้ำ โดยเฉพาะถ้ำที่มีปากถ้ำเป็นเพิงผาดังรูป ซึ่งเป็นถ้ำหลังโรงเรียน ต.ทับปรึถ อ.เมือง จ.กระบี่ ถ้ำขุดลงไปประมาณ 2 เมตร จะพบหลักฐานทางโบราณคดี เช่น เครื่องมือหิน เศษภาชนะดินเผาชนิดต่างๆ หลุมศพกะโหลก โครงกระดูกของมนุษย์และสัตว์ เป็นต้น ดร.ดักลาส ดี. แอนเดอร์สัน นักโบราณคดี มหาวิทยาลัยบราวน์ สหรัฐอเมริกา และอาจารย์วรรณ วิบูลสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เคยมาสำรวจแหล่งถ้ำในพื้นที่บริเวณนี้ จากการขุดค้นแหล่งถ้ำบริเวณนี้ พบหลักฐานที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด โดยมีอายุประมาณ 40,000 ปี จึงสันนิษฐานว่าถ้ำที่อยู่ในบริเวณอ่าวกระบี่น่าจะมีมนุษย์เข้ามาอยู่อาศัยตั้งแต่เมื่อประมาณ 40,000 ปีที่แล้ว ต่อมา ดร.ดักลาส ดี. แอนเดอร์สัน ได้มาสำรวจถ้ำเขาขนาบน้ำ ซึ่งอยู่บริเวณหน้าเมืองกระบี่ โดยครั้งนั้น ดร.

ภาพที่ 4 ภาพฟอสซิลกรามของลิงที่นักโบราณคดีบอกว่า เป็นชิ้นส่วนของกระดูกลิงชนิดหนึ่ง ดังภาพสเก็ตที่แสดงในข้างต้น (ภาพที่ 2) นักธรณีวิทยาบอกว่าลิงชนิดนี้ต้องอาศัยเวลาอีกหลายล้านปีกว่าจะพัฒนาเป็นพวกที่ใกล้เคียงมนุษย์หรือเป็นมนุษย์วานร การศึกษาเรื่องสายพันธุ์ของลิงชนิดนี้ในจังหวัดกระบี่ยังไม่ปรากฏหลักฐานที่ต่อเนื่อง เพราะด้านบนแถบประเทศจีนมีการค้นพบมนุษย์ปักกิ่ง ส่วนพื้นที่ด้านล่างแถบประเทศอินโดนีเซียมีการค้นพบหลักฐานของมนุษย์ชวา แล้วหลักฐานของมนุษย์โบราณในพื้นที่นี้ซึ่งเป็นช่วงระหว่างมนุษย์ปักกิ่งและมนุษย์ชวาหายไปไหนหรืออาจจะยังไม่ถูกค้นพบ อาจจะยังอยู่ใต้ทะเลหรือใต้ดินตรงไหนสักแห่ง ก็เป็นเรื่องที่ยังต้องทำการศึกษาต่อไป

ภาพที่ 5 ภาชนะดินเผารูปหม้อทรงพาน

ภาพที่ 5 ภาพภาชนะดินเผาที่พบเป็นหม้อทรงพาน พบที่ถ้ำเขาหลังโรงเรียน และยังพบที่ถ้ำอีกหลายแห่ง รวมทั้งยังพบหม้อสามขาที่แตกหัก ซึ่งบางส่วนของโบราณวัตถุเหล่านี้ถูกจัดเก็บไว้ที่ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันพลศึกษา นอกจากนี้ยังพบโครงกระดูกมนุษย์โบราณ ซึ่งบางแห่งพบภาชนะดินเผาวางอยู่รอบๆ โครงกระดูก

ภาพที่ 6 ภาพสเก็ตการวางตำแหน่งหลุมศพและลักษณะของโครงกระดูกและวัตถุอื่นๆ ที่ขุดพบบริเวณถ้ำหม้อเขียว ต. กระบี่น้อย อ. เมือง จ. กระบี่

ภาพที่ 6 ภาพสเก็ตโครงกระดูกในหลุมศพที่อยู่ในถ้ำหม้อเขียว ต. กระบี่น้อย อ. เมือง จ. กระบี่ มีขวานหินวางอยู่รอบนอกและพบเศษภาชนะดินเผา วางอยู่รอบๆ ตัว บางศพอยู่ในท่านอนตะแคง

ภาพที่ 7 ภาพเขียนสีรูปเรือ พบในถ้ำที่เกาะพีพีเล คำว่า “เล” มาจากทะเล พีพีเลก็หมายถึงเกาะที่อยู่ในน้ำไม่มีพื้นที่ราบ ไม่มีที่สำหรับสร้างบ้านมีแต่โพรงถ้ำ ซึ่งในถ้ำบนเกาะส่วนใหญ่จะมีรังนกนางแอ่น และภาพเขียนสี เช่น ภาพเขียนสีรูปเรือที่วาดคล้ายเรือไวคิง

ภาพที่ 7 ภาพเขียนสีรูปเรือ

ภาพที่ 8 ภาพเขียนสีแหลมไผ่ใหม่

ภาพที่ 8 เป็นภาพที่น่าสนใจ ซึ่งบางคนอาจมองเห็นและจินตนาการเป็นภาพคนมีสี่ขา บ้างอาจจะเห็นเป็นภาพคนพิการที่มีอีกคนพุง หรือบ้างก็อาจจะมองว่าเป็นภาพฝาแฝด ซึ่งทุกอย่างมีสิทธิ์เป็นไปได้ และถ้าภาพนี้เป็นภาพฝาแฝดจริง นี่ก็คือแฝดอินจันคู่แรกของประเทศไทยและของโลก ที่เกิดเมื่อ 3,000 ปีที่แล้ว

ภาพที่ 9 ภาพเขียนสีภายในถ้ำทั้งหลายเหล่านี้ชวนให้คิดว่าอะไรเป็นแรงบันดาลใจให้จิตรกรในสมัยนั้น เพราะส่วนใหญ่ภาพที่น่าสนใจจะอยู่ในที่สูง แต่ภาพทั่วไป เช่น ภาพนก ปลาจะวาดไว้ด้านข้างของผนังถ้ำ ภาพเขียนที่พบในถ้ำที่จังหวัดกระบี่มีหลายกลุ่ม

ภาพที่ 9 กลุ่มภาพเขียนสีที่พบตามผนังถ้ำ จังหวัดกระบี่

โดยเฉพาะจังหวัดกระบี่มีตั้งแต่ถ้ำผีหัวโต ถ้ำเขาตีบ ถ้ำแหลมยอ จนมาถึงอำเภอเมือง

สำหรับภาพที่อยู่บนกระเป่าผ้าที่ท่านได้รับแจกในงานประชุมนั้น อยากให้นำมาเปรียบเทียบกับถ้ำภาพที่ 10 ภาพด้านขวามือซึ่งเป็นภาพเทพเจ้าของอียิปต์ ภาพด้านซ้ายมือเป็นภาพที่พบในถ้ำ จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าความคิดของคนที่อยู่ในถ้ำที่กระบี่กับคนที่อยู่ในอียิปต์ในยุคเดียวกันจะมีความใกล้เคียงกันหรือไม่ แต่เมื่อนับเวลาย้อนหลังไปเมื่อ 3,000-4,000 ปีก่อน คนที่กระบี่ยังอาศัยอยู่ในถ้ำ ขณะที่คนในอียิปต์สร้างปิรามิดกันแล้ว แต่อย่างไรก็ตามผมคิดว่าความคิดความอ่านของคนสองกลุ่มนี้น่าจะใกล้เคียงกัน แต่นัก

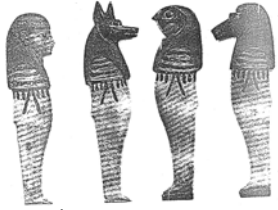
กลุ่มบนสุดเป็นภาพคนในอริยาบถร้ายรำและถืออาวุธ หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ถัดลงมาเป็นภาพกลุ่มสัตว์ พวกสัตว์น้ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะถ้ำต่างๆ อยู่ริมทะเล กลุ่มที่สามเป็นภาพเรือ กลุ่มที่สี่เป็นภาพสัตว์ ส่วนกลุ่มที่ห้ายังเป็นภาพที่ตีความหมายไม่ออก แต่คิดว่าน่าจะเป็นพวกรูปเรขาคณิต

ถ้าที่มีภาพเขียนสีในจังหวัดกระบี่นั้นมีไม่น้อยกว่า 10 ถ้ำ รวมไปถึงบริเวณอ่าวพังงาที่มีเกาะอยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งเกาะภูเก็ต ซึ่งบริเวณนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยกุ้ง หอย ปู ปลา และป่าชายเลน โดยเฉพาะถ้ำตามบริเวณแหล่งป่าชายเลนจะมีหลักฐานทางโบราณคดีอยู่ ป่าชายเลนบริเวณจังหวัดกระบี่ถือว่าเป็นป่าชายเลนที่ค่อนข้างสมบูรณ์ที่สุดในภาคใต้ และมีถ้ำที่มีภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์อยู่ไม่น้อยกว่า 20 ถ้ำ ตั้งแต่จังหวัดพังงามาถึงจังหวัดกระบี่

ภาพที่ 10 เปรียบเทียบระหว่างเทพเจ้าอียิปต์และภาพที่พบที่ผนังถ้ำจังหวัดกระบี่

โบราณคดีอาจจะคิดไปอีกแบบ ภาพนี้ปัจจุบันมีร่องรอยการถูกทำลายตั้งแต่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปดู มีพวกมือบอนป็นขึ้นไปขีดตรงเท้าเพื่อดูว่าเป็นสีอะไร

ภาพที่ 11 ภาพเทพเจ้าอียิปต์ อานูบิส

ภาพตัวที่พบที่จังหวัดกระบี่นั้น ตามภาพมีขีดๆ เหมือนกัน ดังนั้นจึงมีการสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นภาพของพวกหมอผี ฟอมต ภาพนี้พบที่ถ้ำห้วยกะโหลก โดยนักโบราณคดี

การนำภาพมาเปรียบเทียบกันก็เพื่อจะนำเสนอความใกล้เคียงกันของภาพทั้งสองนี้ ภาพเทพเจ้าทั้งหลายของอียิปต์ เช่น อานูบิส ดังภาพที่ 11 ซึ่งด้านล่างจะมีลักษณะเป็นลายและด้านบนจะสวมหัวสัตว์ ซึ่งชาวอียิปต์จะนับถือสัตว์บางตัวเป็นเทพเจ้า ดังนั้นเวลาพวกหมอผีจะทำพิธีต่างๆ เช่น การทำมัมมี่ก็ต้องสวมหัวสัตว์ต่างๆ แล้วค่อยทำหน้าที่ ส่วน

ภาพที่ 12 ภาพถ่ายในถ้ำผีหัวโต ซึ่งติดมาโดย บังเอิญ เป็นรูปวงกลมมีลวดลายคล้ายดวงแก้ว

ภาพที่ 12 เป็นภาพที่นักศึกษาถ่ายในถ้ำผีหัวโตด้วยกล้องดิจิทัล ซึ่งปรากฏว่ามีภาพแสงสว่างรูปร่างกลมที่ไม่รู้ว่าเป็นอะไร ติดมาในรูปหลายรูป มีการวิจารณ์กันว่าน่าจะเป็นปรากฏการณ์เทวดา บ้างก็ว่าเป็นพระบรมธาตุ และพบว่าเป็นภาพที่มีลักษณะคล้ายๆ กับภาพเขียนสีในถ้ำที่เขียนไว้เมื่อ 3,000 ปีที่แล้ว

ภาพที่ 13 ภาพเขียนสีในถ้ำผีหัวโต เป็นรูปวงกลมคล้ายดวงแก้วเป็นรูปวงกลมคล้ายภาพข้างบน

ภาพที่ 13 เป็นที่น่าสงสัยว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่คนในสมัยนั้นเคยเห็นอะไรที่มีลักษณะกลมๆ คล้ายกันในถ้ำแห่งนี้จึงเป็นแรงบันดาลใจให้วาดภาพนี้ สำหรับรูปภาพวงกลมนี้จะไม่ทำตามถ้ำทั่วไป ภาพนี้พบในถ้ำที่ไม่ค่อยมีคนเข้าไป นอกจากว่าจะตั้งใจบุกป่าชายเลนเข้าไปอย่างจริงจัง

(ก)

(ข)

(ค)

ภาพที่ 14 แผ่นหินแก้วสลักรูปต่างๆ

ภาพที่ 14 แผ่นหินแก้ว แสงผ่านได้ ด้านบนมีรูไว้ร้อยเชือก มีทั้งที่เป็นรูปสลักหน้าคน (ก) รูปเสามีฐาน และมีดวงตาล้ายพระอาทิตย์ (ข) และรูปสลักคล้ายอักษรโบราณ (ค) ทั้งสามอันนี้มีคนเก็บไป ผมเพิ่งไปขอรูปภาพมาเพราะต้องการจะนำมาศึกษาต่อ และเก็บไว้เป็นเอกสารสืบค้นต่อไป สิ่งที่น่าสนใจคือผมเคยดูภาพเก่าๆ ของเมืองโบราณตั้งแต่อินคา อินเตียนจนถึงอียิปต์ แต่ยังไม่เคยเจอภาพคล้ายๆ กับสามภาพนี้มาก่อน

ภาพที่ 15 แผ่นโลหะ
คล้ายเนื้อชิน

ส่วนภาพที่ 15 ภาพของแผ่นเหล็กคล้ายเนื้อชิน สลักตัวอักษรคล้ายยันต์ ยังไม่สามารถตีความหมายได้

ภาพที่ 16 ภาพเขียนสี พบที่ถ้ำแหลมขอ อ. อ่าวลึก เป็นภาพเขียนสีที่ใหม่ที่สุดเท่าที่เคยพบ ภาพนี้กรมศิลปากรก็ยังไม่เคยพบ ซึ่งยังดูไม่ออกว่าเป็นภาพอะไร คล้ายคนมี 3 ขา หรืออาจจะเป็นภาพคนกำลังถือหรือทำกิจกรรมอะไรสักอย่าง ภาพนี้บังเอิญพบตอนไปเที่ยวกับคณะทัศนคติศึกษา เป็นภาพที่ยังไม่มีคนไปทำลายเพราะอยู่สูง ต้องปีนเขาขึ้นไปประมาณ 20 เมตร และเป็นภาพที่น่าสนใจอีกภาพหนึ่ง

ภาพที่ 16 ภาพเขียนสี
คล้ายคนสามขา

ภาพที่ 17 ภาพลูกบิดสุริยะ
เทพ

ส่วนภาพที่ 17 เป็นภาพที่สวยงามที่สุดเท่าที่เคยถ่ายมา เป็นภาพลูกบิดคลองท่อม ซึ่งเจอไม่กี่เม็ด เจ้าอวาสได้ถวายสมเด็จพระรัตนราชสุทนต์สยามบรมราชกุมารี ตอนที่ท่านเสด็จคลองท่อม เป็นลูกบิดรูปหน้าคนเหมือนกันทั้งด้านหน้าและหลัง คนทั่วไปเรียกว่าลูกบิดสุริยะเทพ น่าจะเป็นศิลปะแถบเมดิเตอร์เรเนียน พบที่ชุมชนโบราณคลองท่อม ที่ตั้งอยู่ลำน้ำคลองท่อม ซึ่งจากบริเวณนั้นสามารถเดินไปถึงอ่าวบ้านดอนได้

ภาพที่ 18 เป็นภาพแผ่นหินที่มีรูปผู้หญิงศิลปะโรมันพบที่ชุมชนโบราณคลองท่อม จังหวัดกระบี่เคยเป็นท่าเรือ มีเรือการค้าจากนานาชาติ จึงไม่แปลกที่จะพบศิลปะโบราณเหล่านี้

ภาพที่ 18 ภาพแผ่นหินคาร์เนเลียนแกะสลักเป็นรูปผู้หญิงโรมัน

ภาพที่ 19 ภาพลูกปัดโฟนิเซียน ซึ่งนิยมผลิตเป็นรูปหัวคน

ภาพที่ 19 ลูกปัดโฟนิเซียน อายุประมาณ 2,500 ปี ลูกปัดประเภทนี้นิยมผลิตเป็นรูปหัวคนและหัวสัตว์ ลูกปัดลักษณะนี้ไม่พบที่จังหวัดกระบี่ แต่พบแถวอำเภอตะกั่วป่า และจังหวัดระนอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริเวณนี้น่าจะเป็นบริเวณทางผ่านของหลากหลายชนชาติ สำหรับชาวโฟนิเซียนนับเป็นนักเดินเรือมาตั้งแต่สมัยโบราณรุ่นอียิปต์หรืออาจจะก่อนหน้านั้น ชาวเผ่านี้นิยมลูกปัดในลักษณะนี้ ซึ่งมีที่เขavnอยู่ตำบลบน

ส่วนภาพที่ 20 เป็นลูกปัด ซึ่งพบที่ชุมชนคลองท่อมมีหลากหลายรูปแบบ

ภาพที่ 21 แผนที่แสดงเส้นทางจากคลองท่อมไปออกบ้านดอน เลยคลองท่อมขึ้นไปจะเป็นแผ่นดินเสมอ และอยู่เลยบางเดี้ยวแหล่งนกแล้วขึ้นไปอีกตามตำราโบราณที่ปรากฏในสมุดข่อย ซึ่งผมมีโอกาสอ่านประมาณ 300- 400 เล่ม ในตอนที่ทำงานกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พบหนังสือเล่มหนึ่งชื่อนิพนพานสูตร ได้กล่าวถึงสมัยก่อนพระพุทธเจ้าปรินิพพาน จนถึงหลังการ

ภาพที่ 21 แผนที่แสดงเส้นทางเดินเท้าของคนในสมัยก่อน

ปลงพระศพ ซึ่งมีการแจกพระธาตุ มีการกล่าวไว้ว่าภายหลังพระธาตุองค์หนึ่งที่อยู่ในเมืองกะลิงคะ ครั้นถูกข้าศึกกรูณราน นางเหมชาลา และเจ้าธนกุมาร ได้พาพระธาตุหนีมาฝังอยู่ที่หาดทรายแก้ว ทะเลรอบเมือง นครศรีธรรมราช ต่อมาภายหลังได้อัญเชิญไปเมืองลังกา อย่างไรก็ตามก็ได้มีคนตามรอยมา ตามหนังสือนิพนพานสูตรกล่าวว่าพระเจ้าศรีธรรมโศกราชวงศ์ต้นๆ พระองค์ได้ตามร่องรอยของพระธาตุ โดยใช้เส้นทางผ่านมาทางอำเภอตะกั่วป่า ข้ามเขาสกมาลงแม่น้ำพุมดวงออกแม่น้ำตาปีและมาตั้งเมืองที่พุนพิน จนกระทั่งเกิดโรคระบาดจึงอพยพมาอยู่ที่เขาชวาปราบไถ่จัญ แผ่นดินเสมอ เขาชวาปราบอยู่เลยคลองท่อมออกไปใกล้แผ่นดินเสมอ ต้นคลองสินปุน เส้นทางนี้เป็นเส้นทางโบราณ เมื่อผ่านคลองท่อมแล้วเดินบกนิดหน่อยที่ลำทับ ไปลงคลองสินปุน ลงแม่น้ำตาปี ออกอ่าวบ้านดอน บริเวณนี้มีชุมชนโบราณปรากฏทั้งหมด เช่น คลองท่อม พุนพิน ไชยา เป็นต้นเส้นทางนี้จึงเป็นเส้นทางข้ามคาบสมุทรมุขที่สำคัญเส้นทางหนึ่งในสมัยนั้น ตามประวัติศาสตร์ของเมืองกระบี่ ได้กล่าวถึงการตั้งเมืองครั้งแรกที่เมืองปกาสัย ซึ่งมีปรีศนาเมืองเมื่อ 100 ปีมาแล้วว่า **“เมืองกาไส มีไทรรากปรก มีอ่าวท้องครก หาดกวางติดตั้ง มีโตนน้ำวัง มีหญิงพุงใหญ่”**

ตราประจำจังหวัดเป็นกระบี่ไขว้ หมายถึงคาบโบราณ ที่ขุดพบในจังหวัดกระบี่ ภาพเทือกเขาด้านหลังหมายถึง เทือกเขาพนมเบญจา ส่วนภาพทะเลเป็นอาณาเขตอีกด้านหนึ่งซึ่งติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย

ปรีศนาแห่งเมืองกระบี่ในอดีต : **“เมืองกาไส มีไทรรากปรก มีอ่าวท้องครก หาดกวางติดตั้ง มีโตนน้ำวัง มีหญิงพุงใหญ่”**

“เมืองกาไสมีไทรรากปรก” หมายถึงตัวแทนของ

ธรรมชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมืองนี้เต็มไปด้วยธรรมชาติมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งช้างป่า ซึ่งพระเสวตอดุลยเดชพาหนะ ก็จับได้ที่เมืองกระบี่ เมื่อย้อนดูตามประวัติศาสตร์เจ้าพระยานครน้อยก็เคยมาตั้งเพนียดจับช้างที่เมืองกระบี่ เพื่อส่งไปขายยังประเทศอินเดีย ตามบันทึกพบว่าการส่งไปขาย 2 ครั้ง ถ้าใครเรียนประวัติศาสตร์จะรู้ว่าเจ้าพระยานครน้อยมีความสามารถในการต่อเรือสองสามชั้นซึ่งสามารถบรรทุกช้างได้ครั้งละ 50-60 เชือก ที่อำเภอเหนือคลองยังมีร่องรอยของสะพานช้างในทะเล สามารถเห็นได้เวลาน้ำลด จะเห็นเป็นตอไม้อยู่ในทะเล ช้างที่ถูกจับจะถูกส่งไปขายที่อินเดียได้ การแล่นเรือ นั้น ต้อง แล่น ขึ้น เหนือ และ ออ คั ย ล ม ม ร ส ม

ปรีศนาแห่งเมืองกระบี่ปัจจุบัน : **“เมืองกาไสมีไทรรากปรก มีอ่าวท้องครก หาดกว้างติดตั้ง ผู้หญิงแขนบั้ง ติดตั้งตามกวาง”**

ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งถ้าปล่อยเรือจากท่าที่อยู่ต่ำกว่าเมืองกระบี่เรือจะแล่นเลยอินเดียใต้ไป ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุให้ท่าปล่อยเรือในสมัยนั้นปรากฏอยู่บริเวณจังหวัดที่อยู่ไม่ต่ำกว่าจังหวัดกระบี่ ทั้งนี้เวลามีเรือมาจาก

อินเดียได้ก็จะเข้าที่จังหวัดกระบี่ ตรัง และพังงา โดยอาศัยลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ผมเคยถามคนที่เกาะลันตาว่าถ้าปล่อยเรือจากเกาะลันตา มันจะไปที่ไหน เขาบอกว่าถ้าไม่มีพายุเรือจะไปที่อาจะห์

“มีอ่าวท่องครก” คำนี้มีที่มาจากทะเลบริเวณจังหวัดกระบี่ที่เว้าแหว่งเหมือนครก เมืองกระบี่เป็นเมืองที่มีหาดทรายเป็นเว้าอ่าวมากมาย

“หาดกวางติดตั้ง” แสดงถึงความยาวเหยียดของชายหาดที่ยาวพอให้กวางติดตั้งได้ คำว่า “ติดตั้ง” เป็นภาษาถิ่นแปลว่าคึกคะนอง

“มีโตนหน้าวัง” หมายความว่าเมืองนี้มีน้ำตกเยอะ คำว่า “โตน” คือ น้ำตก

“มีหญิงพุงใหญ่” หญิงพุงใหญ่หมายถึงเขาพนมเบญจา ซึ่งมีถ้ำที่เป็นแหล่งกำเนิดน้ำ คนกระบี่อยู่ได้เพราะมีเขาพนมเบญจาซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดน้ำกินน้ำใช้ เกิดเป็นธารไหลลงไปด้านล่าง เมืองกระบี่มีแหล่งกำเนิดน้ำ สองแหล่งคือ เขาพนมเบญจา และเขาน้อยเขาใหญ่ ส่วนเขาน้อยเป็นแหล่งกำเนิดน้ำแล้ว ซึ่งถ้าคนกระบี่ไม่สามารถรักษาแหล่งกำเนิดน้ำ 2 แหล่งนี้ไว้ได้ ในอนาคตคนกระบี่จะมีปัญหาเรื่องน้ำ เพราะคนมากขึ้นก็จะมีการทำท่อประปาไปเรื่อยๆ ซึ่งจะเกิดปัญหาน้ำขึ้นเพราะอีกด้านก็ตัดไม้ บุกรุกป่า ดังนั้นในอนาคตเมืองนี้อาจจะไม่มีปริศนานี้ก็ได้

ผู้เฒ่าผู้แก่ได้เคยพยากรณ์ก่อนที่กระบี่จะเป็นเมืองท่องเที่ยว โดยตัดแปลงปริศนาจาก **“หาดกวางติดตั้ง มีโตนหน้าวัง มีหญิงพุงใหญ่”** เป็น **“หาดกวางติดตั้ง ผู้หญิงเขวนบึง ติดตั้งตามกวาง”** คำพยากรณ์ได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสมัยต่อมา คำพยากรณ์นี้เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่คาดว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในอนาคตแน่นอน ตามปริศนาที่ว่า **“ติดตั้งตามกวาง”** ในสมัยก่อนนั้นหมายถึงชายหาดที่มีกวางวิ่งเล่น แต่เดี๋ยวนี้ตามชายหาดมีแต่ผู้หญิงที่นุ่งน้อยห่มน้อยเหมือนเขวนตะบึงวิ่งตามชายหาดแทน ภูมิปัญญาชาวบ้านในสมัยก่อนนั้นซ่อนอะไรไว้มากมายถ้าได้ศึกษา แม้กระทั่งต้นไม้ในภูมิปัญญาสมัยก่อนก็ซ่อนอะไรไว้มาก ตามหนังสือวรรณกรรมเก่า ตำราเก่าๆ จะพบชื่อต้นไม้แปลกๆ ที่ไม่มีในตำราสมัยนี้ อาทิ ต้นปีละครั้ง ชื่อนี้ไม่มีอยู่ในสารบบของกรมป่าไม้ แต่ภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นต้นกระถิน เพราะกฐินมันมีปีละครั้ง ดังนั้นตามตำราโบราณที่บอกว่าเวลาทำยาต้องหาดต้นปีละครั้งให้ได้ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีปัญญาไขปริศนาออกจึงจะรู้และได้ตำราไป หรือตำรายาที่ว่า **“แดงเหมือนดาว ขาวเหมือนฟ้า ดำเหมือนกา น้ำสีบาท”** แดงเหมือนดาว หมายถึง ต้นขมิ้นน้อย ขาวเหมือนฟ้า คือ สารส้ม ดำเหมือนกา คือ ยาดำ น้ำสีบาท หมายถึง น้ำตำลึงเป็นกระสาย ซึ่งมีอะไรแปลกๆ เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านของคนสมัยก่อนซ่อนอยู่ในตำราสมัยโบราณ ผู้สูงอายุที่เจ็บปวดตามหัวเข่า เช่น ตามภูมิปัญญาโบราณบอกวิธีแก้ไว้ว่าเวลาอาบน้ำให้เอาน้ำเย็นๆ ราดที่หัวเข่าข้างละหนึ่งซันทุกวันเช้าเย็น เวลาเกี่ยวกับเรื่องราวของประวัติศาสตร์ของจังหวัดกระบี่ตอนที่ 1 ช่วงหลักฐานทางโบราณคดี ใกล้เคียงหมดแล้ว ผมขอจบการบรรยายเพียงเท่านี้